

Zbijanje in žičenje satnikov

Danilo Bedek

Čebelarim s 350 čebeljimi družinami v AŽ-panjih, od tega jih je 240 v treh zabojnikih, namenjenih za prevoz, preostale pa so v dveh stacionarnih čebelnjakih, namenjenih predvsem za rezervne družine. V Slovenskem čebelarju, št. 4, april 2010, sem zasledil zanimiv članek z naslovom »Živeti s čebelami je lažje kot živeti od čebel«. Zase bi nekako rekel, da »živim od čebel s čebelami«, saj poslujem kot samostojni podjetnik, sem davčni zavezanec, vendar imam poleg tega še službo.

Za tak način dela potrebujem opremo, ki je razmeroma poceni, oziroma tako, da jo lahko izdelam sam. Čas je edino, česar ne moremo kupiti, torej je nujno, da s pravimi pripomočki v kratkem času naredimo zelo veliko. Reorganizacija mojega čebelarstva se je zgodila nekje leta 2005, ko sem spoznal in obiskal čebelarska mojstra g. Janeza Kropivška in g. Borisa Seražina. Tam sem videl veliko praktičnih rešitev ter jih pozneje z manjšimi spremembami prenesel tudi v svoje čebelarstvo. Prepričan sem bil (in sem še), da mora vse, kar odlično deluje v čebelarstvu s tisoč panji, tako delovati tudi v manjšem čebelarstvu. Poglavitni razlog za preskok in povečanje števila čebeljih družin je bila vsekakor zamenjava oziroma nakup novega točila, vendar o tem kdaj drugič.

Tokrat bom skušal na kratko opisati pripravo satnikov. Ker jih sam potrebujem nekaj tisoč na leto, bo to verjetno koristno še za marsikoga. Zaradi izdelave same nikoli nisem imel težav, saj imam ustrezne stroje in tudi mizariti znam, kljub temu pa za zbijanje in vrtnanje nisem imel najbolj uporabne rešitve.

Vrtnanje satnikov

Na podlagi zamisli g. Koprivška in g. Seražina sem izdelal vrtnalni stroj in pripravo za zbijanje satnikov. Obe napravi sta po preprosti rešitvi izdelani doma, vendar odlično delujeta.

Za izdelavo vrtnalnika potrebujemo stružnico, vrtnalne glave in ležaje. Sam sem za ta namen uporabil kar motor starega pralnega stroja, seveda pa ga je bilo treba najprej usposobiti za delovanje. Če se na to ne spoznamo, je delo bolje prepustiti strokovno usposobljeni osebi. Motor je dobro tudi zaščititi, da vanj ne zaide prah ter da ni možnosti dotika ali poškodb z električno napetostjo. Lahko uporabimo tudi motor, ki je tehnično zaščiten in ga lahko kupimo, vendar je tak pač dražji. Za vrtnanje ne uporabljam svedrov, temveč v trikotnik zbrušeno

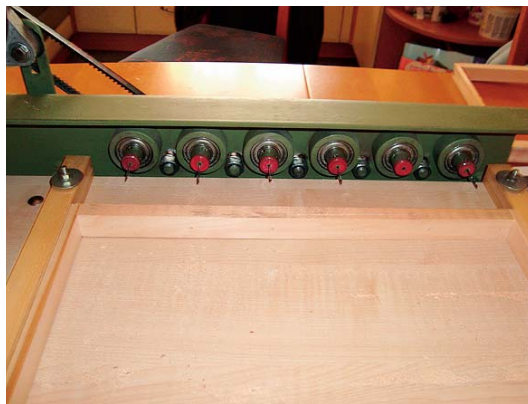

Foto: Grega Mlakar

Vrtnalnik za hkratno vrtnanje šestih lukenj

jekleno žico. Prednost jeklene žice je v tem, da se ne zlomi. Če se vrtnalne glave vrtijo levo in desno, je tako žico mogoče uporabiti brez težav. Uporabljam 6-kratno navpično žičenje, saj se je to v vseh letih prevažanja izkazalo kot povsem zadovoljivo. Z enim pritiskom izvrtam v letvico vseh šest lukenj, vrtnalnik pa lahko tudi prilagodim za vrtnanje še nezbitih ali pa tudi zbitih satnikov.

Zbijanje satnikov

Sam uporabljam nekoliko boljše izvedbo pnevmatskega spenjalnika, je pa povsem dovolj tudi kak cenejši, vendar mora biti tak, da lahko uporabljamo 4 cm dolge sponke, saj krajše odsvetujem. Za spenjalnik izdelamo preprosto železno ogrodje, vzmet zapnemo kamor koli navzgor, aktiviranje pa uredimo na nogo. Na tak način lahko na zelo preprost način brez težav na uro zbijemo 200 satnikov. Sam satnike tudi lepim, in sicer tako, da vzdolžne letvice prej na rahlo namažem z voodoodpornim lepilom za les. Na <http://www.youtube.com/watch?v=-CcQevcxjYw> je video posnetek zbijanja satnikov z omenjenim spenjalnikom. Šablona pod spenjalnikom nam omogoča pravilno vpetje satnika, saj ga pravzaprav uravnava, tako da ga ne moremo zbiti krivo.

Tako narejen satnik je povsem trden in brez škode prenese prevažanje, točenje in poznejše razkuževanje po prekuhanju satja. Po razkuževanju moramo satnike samo obremeniti, da se zaradi temperature, ki so ji izpostavljeni, ne skrivijo. Nepravilno zbiti satniki nam povzročajo velike težave pri vstavljanju v panj, saj okenca AŽ-panja težko pravilno vstavimo. Če gre za panje, ki jih ne preva-

Foto: Danilo Bedek

Spenjalnik s šablono za zbijanje satnikov

žamo, to ni problem, pri prevozi pa si ne moremo privoščiti nikakršnih spodrsrlajev. Druga težava je, da izgublamo preveč časa, saj vsaka nepotrebna zamuda še bolj vznemirja čebele, zato so agresivnejše in nas ovirajo pri delu. Vsem, ki čebelarimo z večjim številom družin, vsaka odvečna minuta dela na koncu nanese odvečne ure, ki jih lahko porabimo za druga opravila.

Žičenje satnikov

Za paralelno 6-kratno navpično žičenje lahko uporabimo kako stojalo ali pa žico napnemo okoli dveh vodil na mero, ki jo pač potrebujemo za en satnik. Žico na sredini povežemo in jo potem z obeh strani prerežemo. Tako dobimo velik snop žic, ki jih samo potegnemo v satnik. V našem čebelarstvu to vedno naredimo pozimi, tedaj pa žice tudi napenjamo in vtiramo satnice. Po 600 kosov skupaj jih zložimo na paletu, na kateri brez težav počakajo sezono. Vse, česar ne potrebujem, ostane zažičeno, vendar žice niso napete, saj jih napenjam izključno pred vtiranjem satnic. Pri mojem obsegu čebelarjenja vtiranje satnic med sezono ni mogoče, ker so takrat pomembnejša druga opravila. Za vtiranje preprosto uporabim akumulator, vsekakor pa je uporaben dovolj močan usmernik. Uporabljam izključno nerjavečo jekleno žico (inox), in sicer nemško na kolutih po 1 kg. Tovrstna žica je občutno močnejša in se ne

trga niti, če se zavozla. Se pa občutno počasneje greje pri vtiranju satnic, vendar je obstojna tudi ob uporabi kislin. Po prekuhavanju in razkuževanju čez nekaj let se znova napne in jo je mogoče uporabljati še naprej.

Vstavljanje nezgrajenih satov

Na koncu naj omenim še vstavljanje nezgrajenih satov v panje, saj pri marsikaterem čebelarju opažam, da to dela »napačno«. Satnico v panj vedno postavimo tako, da je izžlebljen del navzdol oziroma del, na katerem satnica ne sega do vrha satnika, obrnjen navzgor. Čebele vedno začnejo graditi zgoraj, in ko zapolnijo prazen del, dobimo tako rekoč od roba do roba zelo lepo izdelano satje. Poznejše obračanje že izdelanih satov ni priporočljivo in tudi ni preveč učinkovito, saj ga čebele nerade dograjujejo. V celoti izdelan sat je občutno odpornejši proti mehanskim poškodbam, ki se lahko pojavijo bodisi med prevozi bodisi med točenjem. Sila, ki deluje na satje pri točenju, je zelo velika, zaradi boljšega satja pa lažje in hitreje delamo. Enako velja za prevoze: če sat spodaj ni dograjen obstaja občutno večje tveganje, da se med dolgotrajnejšimi prevozi sesuje, še posebej, če gre za deviške sate ali satnice slabše kakovosti. Lepo mlado satje pa je temelj dobrega čebelarjenja, zdravih čebel in kakovostnega medu. ■

Avtor se odpoveduje honorarju v dobrobit Čebelarске zveze Slovenije.

Uredništvo

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
Sužid 41, 5222 Kobarid
031 870 709, 05 388 5856
info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

Prodaja

- šablon za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- matic iz Triglavskega narodnega parka
- AŽ-, LR- in DB-satnikov, lahko tudi zbitih in žičenih,
- novih panjev LUCKA

Oddaja panjev LUCKA v dvoletno testiranje

Čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!